



SAYI : 86171061-101.07.04-E.2981

BAŞVURU NO : 2016/4880

KARAR TARİHİ : 06/04/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

:

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

:

BAŞVURUYA KONU İDARE

:

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
(Resen)

BAŞVURUNUN KONUSU

:

İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi
Doktora Programına kaydının yapılması
talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ

:

14.11.2016

I.USÛL

A) Şikâyet Başvuru Süreci

1) Başvuru, Kurumumuza 14/11/2016 tarih ve 12654 evrak numarası ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikâyet başvuru formu dilekçesi vasıtasıyla yapılmıştır. Başvurunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, başvurunun incelenmesine ve araştırmasına geçilmiştir.

B) Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarını tükettiği, şikâyetin süresinde

yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir hususun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikâyet başvurusu; 2016-2017 öğretim yılında İstanbul Üniversitesinin Sanat Tarihi Doktora programına kayıt hakkı kazandığını, kayıttan üç gün sonra “aynı anda iki programa kayıt yaptıramayacağını, süresi içinde diğer programdan kaydını sildirmezse doktora kaydının silineceğinin” söylendiğini, ancak bu bilginin kendisine iletildiği gün itibariyle kaydının silinmesi için yeterli süre kalmadığını, okuluna dilekçe verip ek süre verilmesini talep ettiğini, fakat talebinin reddedildiğini, Enstitü Başkan Yardımcısı ile görüştüğünde kaydının yapılabilme nedeni olarak “doktora kaydının yapıldığı sırada İstanbul Üniversitesinin sistemi ile Yükseköğretim Kurulunun sisteminin kopması nedeni ile kaydının yapılmış olabileceğinin” söylendiğini, kaydının yapılıp öğrenci kimliği de almışken okulun kayıt sisteminden kaynaklanan bir problem nedeniyle kayıt ve öğrenim hakkını kaybettiğini, şayet ilk gün sistemden kaynaklı bir hata olmasaydı diğer programdan kaydının silinmesi için yeterli süresi olacağını belirterek, şikâyet konusu hususların incelenmesini ve söz konusu doktora programına kaydının yapılmasını talep etmektedir.

B) İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4) Kurumumuzun bilgi ve belge talebine istinaden İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünün 17/01/2017 tarihli ve 9053 sayılı cevabi yazısında özetle;

4.1) 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi Enstitü Kesin Kayıtlarının 22-26/8/2017 tarihlerinde yapıldığı, Üniversitelerinin internet sitesinde yayınlanan 2016-2017 Güz Dönemi İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Programlarına Başvuru Koşulları Kılavuzunda, iki programa birden kayıtlı olunamayacağı hususunun Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliğine atf yapılarak belirtildiği,

4.2) Kayıtların ilgili memur tarafından Üniversitenin genel kayıt sistemi olan AKSİS’e yapıldığı, AKSİS ile Yükseköğretim Kurulunun öğrenci kayıt sistemi olan YÖKSİS arasında doğrudan bağlantı olduğu, bu sayede kaydı yapılan öğrencinin başka bir lisansüstü programda kaydı varsa YÖKSİS tarafından kayıt işleminin yapılmadığı, ancak başvuranın kaydının yapıldığı gün AKSİS ile YÖKSİS arasındaki bağlantıda olan sorun nedeniyle kaydının yapılabildiği, bu sorunun da kayıt yapan memur tarafından kayıtları kontrol ederken 25/8/2016 tarihinde fark edildiği, aynı tarihte başvurana telefonla bilgi verildiği, daha öncesinde iki sistem arasındaki bağlantıda sorun olduğunun bilinmediği,

4.3) Sanat Tarihi Doktora programının kontenjanının üç kişi olduğu, söz konusu programa iki kişinin başvurduğu ve sadece başvuranın kayıt hakkı kazandığı, başvuranın kaydı silindikten sonra yerine başka bir kayıt yapılmadığı,

4.4) Aynı durumda olan diğer öğrencilere de ek süre tanınmadığı, bu nedenle başvurana da ek süre tanınmasının mümkün olmadığı, İfade edilmiştir.

C. Olaylar

5) Başvuran, 3 nolu paragrafta belirtildiği gibi İstanbul Üniversitesiyle Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının kayıt sistemleri arasındaki bağlantı sorunu nedeniyle 22/8/2016 tarihinde Sanat Tarihi

Doktora programına kaydını yaptırmış, 4.2 no.lu paragrafta belirtildiği gibi aynı anda iki programa kayıt yaptıramayacağı ve bu nedenle diğer üniversiteden kaydını sildirmesi gerektiği 25/8/2016 tarihinde kendisine bildirilmiştir.

5.1) Bu tarihten sonra başvuran, yüksek lisans yaptığı Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) Felsefe bölümünden kaydını sildirmek için başvurmuş, kendisine, talebinin 30/8/2016 tarihinde toplanacak Enstitü Kurulunun kararı olmadan yerine getirilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

5.2) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden 30/8/2016 tarihinden önce kaydının silinmesinin mümkün olmadığını öğrendikten sonra İstanbul Üniversitesine durumunu bildiren ve bu nedenle kayıt yaptırabilmesi amacıyla kendisine ek süre tanınması talebini içeren 26/08/2016 tarihli bir dilekçe vermiş, istemi reddedilmiştir. Söz konusu idareye 03/10/2016 tarihli yeni bir dilekçe vermiş, ancak talebi İstanbul Üniversitesi tarafından tekrar reddedilmiştir.

5.3) Bunun üzerine, başvuran, doktora programına kaydının yapılması talebiyle 14/11/2016 tarihinde Kurumumuza başvurmuştur.

D. Kamu Denetçisi Arif DÜLGER'in İnceleme ve Araştırma Bulguları

6) Başvurunun çözümüne dayanak teşkil etmek üzere İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nden bilgi belge talep edilmiş olup, ilgili idare tarafından gönderilen cevabi yazı ve eklerine "İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları" bölümünde yer verilmiştir.

III.HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7) 2709 sayılı T.C. Anayasasının;

7.1) "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinde; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir"

7.2) "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42 nci maddesinde; "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir" Hükümleri yer almaktadır.

8) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine (AİHS) Ek 1 No'lu Protokolün 2 nci maddesinde; "Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz." hükmü yer almaktadır.

9) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; " Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir." hükmü yer almaktadır.

10) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun; 10.1) "Yükseköğretim Kurulunun görevleri" başlıklı 7 nci maddesinin;

10.1.1) (h) bendi; "Üniversitelerin her eğitim - öğretim programına kabul edeceği öğrenci sayısı önerilerini inceleyerek kapasitelerini tespit etmek; insan gücü planlaması, kurumların kapasiteleri ve

öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimdeki yönlendirme esaslarını da dikkate alarak öğrencilerin seçilmesi ve kabul edilmesi ile ilgili esasları tespit etmek”

10.1.2) (ı) bendi ise; “Yükseköğretim kurumlarında ve bu kurumlara girişte imkân ve fırsat eşitliği sağlayacak önlemleri almak” hükümlerini amirdir.

10.2) Aynı Kanunun “Yükseköğretime giriş ve yerleştirme” başlıklı 45/a maddesi; “Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

11) 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği”nin “Diğer Hükümler” başlıklı 35 inci maddesinin 6 ncı fıkrasında; “Tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt yaptırılmaz ve devam edilemez.” düzenlemesi yapılmıştır.

B. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12) Şikâyetçi 3 numaralı paragrafta belirtilen başvurusunda özetle, İstanbul Üniversitesi kayıt sistemi “AKSİS” ile Yükseköğretim Kurulu kayıt sistemi “YÖKSİS” arasındaki bağlantı kopukluğu nedeniyle doktora programına kaydının yapıldığını ve İstanbul Üniversitesinin aynı anda iki programa devam edilemeyeceği bilgisini kendisine geç haber verdiğini, İstanbul Üniversitesine gönderdiği kendisine ek süre verilmesi talepli dilekçenin ise ilgili Üniversite tarafından reddedilmesinin kendisini mağdur ettiğini belirterek, şikâyete konu doktora programına kaydının yapılmasını talep etmektedir.

13) Başvuranın iddiaları ve idarenin konuya ilişkin açıklamaları birlikte ele alındığında, başvuranın İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Doktora programına kayıt yaptırdığı tarihte Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Felsefe Bölümü yüksek lisans öğrencisi olduğu, tezsiz yüksek lisans haricinde aynı anda iki lisansüstü programa devam edilemeyeceği kuralının genel bir düzenleme olarak Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde bulunduğu, bu düzenlemeye uyulması amacıyla YÖK tarafından bütün üniversitelerle bağlantılı YÖKSİS programının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

14) 20 Nisan 2016 tarihinde yürürlüğe giren Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile getirilen söz konusu hüküm uyarınca, kişilerin tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt yaptırması ve devam etmesi engellenmiştir. Anılan düzenlemenin temel amacının, kişilerin aynı anda birden fazla lisansüstü programa devam etmelerini önlemek olduğu açıktır. Kişilerin hukuken devam edemeyecekleri bir programa kayıtlarının alınmaması, bu engellenmenin olağan bir sonucudur. Bununla birlikte, genel olarak kontenjan kısıtlaması bulunan ve adayların yarışma usulü ile kabul edildiği lisansüstü programlara, zaten devam etmesi mümkün olmayan öğrencilerin bir şekilde kaydının alınması diğer adaylar açısından telafisi güç sonuçlar doğurabilecektir. Dolayısıyla, aynı anda birden fazla lisansüstü programa “kayıt yaptırılmaz” yönündeki ibareye söz konusu düzenleme içerisinde ayrıca yer verilmiş olması da bu çerçevede değerlendirilmelidir.

15) Somut olayda başvuran, öncelikli olarak Sanat Tarihi Doktora Programına devam etmek yönündeki iradesini ortaya koymuş ve bu bağlamda daha önce başlamış olduğu yüksek lisans programından kaydını sildireceğini İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne bildirmiştir. Diğer yandan başvuran, yüksek lisans programına kayıtlı olduğu Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ile yaptığı görüşme neticesinde, Enstitü Kurulunun 30/08/2016 tarihinde

toplanacağından bahisle bu tarihten önce kaydının silinemeyeceği bilgisi aldığı ileri sürmektedir. Söz konusu doktora programı için kesin kayıt süresinin 26/08/2016 tarihinde sona ereceği göz önüne alındığında, başvuranın, kayıt sildirme talebini ilettikten sonra bu işlem tamamlanmadan doktora programı kayıt süresini kaçırabileceği ve mezkûr işlemin sonuçlanmasıyla birlikte yüksek lisans programına ilişkin hakkından da mahrum kalabileceği yönünde kaygı taşıması olağandır.

16) İstanbul Üniversitesinin Sanat Tarihi Doktora programına kayıt tarihinin 22/08/2016-26/08/2016 tarihleri arasında olduğu, başvuranın 22/08/2016 tarihinde AKSİS ile YÖKSİS arasında yaşanan bağlantı kopukluğu nedeniyle kaydını yaptırabildiği, kesin kayıtların biteceği tarihten bir gün önce, 25/08/2017 tarihinde, İstanbul Üniversitesi görevlisi tarafından telefonla kendisine ulaşılarak, aynı anda iki lisansüstü programa kaydının bulunamayacağı bildirildiği, bu durumda başvuranın kalan bir gün içerisinde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinin yetkililerine ulaşarak yüksek lisans kaydını sildiremeyeceği, dolayısıyla sistemden kaynaklanan bu olumsuzluğun başvurana yüklenemeyeceği değerlendirilmiştir.

17) Ayrıca başvuranın İstanbul Üniversitesinden **26/08/2016** tarihinde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesindeki kaydını sildirmesi için ek süre talep ettiği, fakat idarece herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin bu sürenin verilmediği görüldüğünden, idarenin bu işleminin de hakkaniyete aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

18) Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, dosyadaki bilgi ve belgeler, anılan mevzuat hükümleri ve tüm dosya içeriği göz önünde bulundurulduğunda; Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 35'inci maddesinin, somut olayın açıklanan özellikleri ve anılan hükmün yöneldiği temel amaçlar gözetilmeksizin uygulanması ile başvuranın İstanbul Üniversitesine yönelttiği mazeretin Üniversite tarafından geçerli bir mazeret olarak kabul edilmemesi işleminin hukuka ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğu kanaatine varılmıştır.

C. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

19) Somut olayda, 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın 10 uncu maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan haklara da aykırı bir durum tespit edilememiştir.

D. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

20) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

21) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinde: "*Kurum inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına davalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya*

davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

22) Söz konusu ilkeler yönünden İdarenin şikâyetçiyi muhatap 27/10/2016 tarihli ve 184689 sayılı yazısı incelendiğinde; idarenin “*makul sürede karar verme*” ve “*kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi*” **ilkelerine uygun hareket ettiği**; ancak karara karşı hangi mercilere ve hangi süre içinde başvurabileceği hususuna değinilmediği, dolayısıyla “*karara karşı başvuru yolları ve sürelerinin gösterilmesi*” **ilkesine uyulmadığı anlaşılmış olup**, idareden bundan böyle bu ilkeye de uygun hareket etmesi beklenmektedir.

IV.HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A.Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

23) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B.Yargı Yolu

24) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde İstanbul İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

V.KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN KABULÜNE;**

Başvuranın mazeretinin geçerli kabul edilerek Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesindeki yüksek lisans kaydını sildirebilmesi için ek süre verilerek kayıt hakkı tanınması hususunda **İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NE,**

1- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 35’inci maddesinin uygulanmasında, kayıt sildirmek için gereken süre ile ikinci lisansüstü programa kayıt için gereken süre arasındaki uyumsuzluklardan kaynaklanabilecek mağduriyetlerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA,**

Tavsiyede bulunulmasına;

3- Başvuranın kayıt sildirme talebiyle başvurusu halinde bu talebin ivedilikle karşılanması için kararın bir örneğinin bilgi olarak **MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ'NE** gönderilmesine,

6328 sayılı Kanunun 20’nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, İstanbul Üniversitesi ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilebilecek işlemi ya da tavsiye

edilen çözüm uygulanabilir nitelikte görülmediđi takdirde gerekçesinin otuz gün içerisinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduđuna,

**Bu kararın BAŞVURANA, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NE, YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIğI'NA ve MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ'NE tebliğine,
Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.**

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi